

УДК 334.7

Харченко М. – ст. гр. М-74

Черкаський державний технологічний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КЛАСТЕРНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Науковий керівник: д.е.н., професор Качала Т.М.

Вивчення зарубіжної і вітчизняної наукової літератури показало, що ефективними інструментами, які сприяють економічному зростанню не тільки економіки країни, але й економіки регіону, є кластери.

Факт ефективності кластерів підтверджується на практиці. Більшість економік провідних країн світу побудовані на кластерних структурах, наприклад, кластери в США, де найвідомішими є Голівуд, Силіконова долина та індустрія розваг у Лас-Вегасі.

Майкл Портер є основоположником теорії кластерного розвитку. Портер дослідив конкурентні позиції більше 100 галузей різних країн. Він звернув увагу на те, що найбільш конкурентоспроможні на міжнародних ринках фірми однієї галузі зазвичай сконцентровані в одному регіоні.

Спочатку Портер сформулював таке визначення кластера: «промисловий кластер – ряд галузей, що взаємодіють як покупець-постачальник або постачальник-покупець, а також за допомогою спільних технологій, спільних каналів закупівель або розподілу, спільних трудових об'єднань» [2].

Пізніше Майкл Портер визначав кластер дещо інакше: «кластер – це група взаємозв'язаних компаній (постачальники, виробники та ін.), що географічно є сусідами, і пов'язаних з ними організацій (освітні заклади, органи державного управління, інфраструктурні компанії), які діють у певній сфері і взаємодоповнюють одна одну» [2].

Безвушко Є. під кластером розуміє об'єднання за територіальною ознакою схожих, пов'язаних між собою взаємодоповнюючих підприємств. Такі об'єднання сприяють збільшенню конкурентоспроможності підприємств, підвищуючи продуктивність, розширюючи інновації, стимулюючи створення нових підприємств [1]. В. Чужиков розглядає поняття кластера як конкурентоспроможну організаційну форму територіально-ієрархічної моделі виробництва з різними рівнями локалізації, яка дає максимальний господарсько-соціальний ефект через мінімізацію витрат у порівняно подібних галузях, та в основі кластерної системи передбачає таку передумову, як концентрація [3].

Ефект кластерів для економічного розвитку пояснюється тим, що одна або декілька фірм, досягаючи конкурентоспроможності на світовому ринку, поширює свій позитивний вплив на найближче оточення: постачальників, споживачів і конкурентів. А успіхи оточення, у свою чергу, роблять вплив на подальше зростання конкурентоспроможності цієї компанії.

Література

1. Безвушко Є. Кластери та їх роль у відродженні економіки Поділля / Є. Безвушко // Перспективні дослідження. – 1999. – № 2.
2. Портер М. Стратегія конкуренції. Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів / М. Портер // Пер. з англ. - К.: Основи, 2000 - 390 с.
3. Чужиков В. Кластери як об'єкт державного регулювання / В. Чужиков // Вісник УАДУ. – 2001. – № 4.